

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д-р Кирилка Симеонова Тагарева – ръководител катедра „Психология“ в
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)

Автор: Анна Панайотис Цацарели

Тема: „Характеристика на нагласите у учителите към децата със специални образователни потребности в условията на приобщаващото образование“

Научен ръководител: проф д-р Катерина Каролова Караджова

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД 38-760/18.12.2025г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Характеристика на нагласите у учителите към децата със специални образователни потребности в условията на приобщаващото образование“ за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика). Автор на дисертационния труд е Анна Панайотис Цацарели. Тя е редовен докторант с обучение на английски език в СУ от 2022 до 2025 година.

Анна Цацарели работи като детски физиотерапевт в Гърция. Тя е специалист в оценяването и лечението на кърмачета, деца и юноши с различни двигателни, неврологични и развойни състояния. А. Цацарели работи в сътрудничество с родители, преподаватели и други здравни специалисти с цел развитие на уникалните способности на всяко дете и развитие на неговата самостоятелност в ежедневието.

За изготвяне на становището получих комплект с необходимите материали, които са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационното изследване е актуална в научно и научно-приложно отношение. Разработването на проблема за нагласите на учителите към децата със специални образователни потребности би довело до по-разширено разбиране за съвкупността от оценките, които педагозите отнасят към децата със специални нужди и които определят действията и

ролята на учителите в приобщаващото образование. Актуалността на темата се открива особено силно в контекста на търсенето на пътища и начини за повишаване на ефективността на работата на учителите с децата със специални потребности в контекста на приобщаването. Анна Панайотис Цацарели си поставя за цел да изследва нагласите на общообразователните учители и на ресурсните учители относно социалното приобщаване на деца със специални образователни потребности. Тя си поставя за задача количествено да определи степента, в която учителите подкрепят, приемат и са подготвени да прилагат някои практики на приобщаващо образование.

3. Познаване на проблема

Докторантката Анна Панайотис Цацарели познава добре състоянието на проблема. В литературния обзор на дисертацията личи нейното умение да интерпретира критично дискутираните теоретични постановки и емпирични факти.

4. Методика на изследването

Основният метод, който Анна Панайотис Цацарели избира да приложи е интервюто. Интервюто съдържа 29 въпроси и твърдения, за които изследваното лице трябва да прецени отнасят ли се до него самия и в каква степен. В този смисъл използваната методика има самооценъчен характер и отговорите не се оценяват като верни и грешни, а служат за целите на научното изследване.

В изследването са изучени и социално-демографски данни: пол, семейно положение, възраст, трудов стаж, образование.

Зададени са въпроси относно работата с деца със специални образователни потребности: равнище на знания на изследваното лице и предишен преподавателски опит. Чрез специален въпрос в интервюто Анна Цацарели търси отговор на въпроса кои са основните потребности на учителите и кои са основните нужди за по-добра подкрепа на учениците със специални образователни потребности.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е структуриран във въведение, две части, приноси, публикации по темата на дисертационния труд, източници, приложение.

Първата част е теоретична. Тя съдържа три глави. В тях докторантката Анна Цацарели прави задълбочен анализ на литературата по изследваната проблематика. Първа глава е посветена на изясняване на съдържанието на основни понятия като „увреждане“, „специални образователни потребности“, теории и класификации. Специално внимание е отделено на научни изследвания върху приобщаващото образование у нас. Втората глава е посветена на същността, съвременни модели и практики на приобщаване. Третата глава поставя акцент върху нагласите на учителите относно приобщаващото образование.

Втората част в дисертацията на Анна Цацарели е посветена на емпиричното изследване. Тук са представени: дизайнът на изследването; анализът на резултатите; заключения и препоръки за бъдещи изследвания.

Научните и научно-приложните постижения в дисертационния труд се отнасят до нови доказателства, които са получени от дисертантката на съществени страни в изучавания проблем в специалната педагогика. Получени са факти, отнасящи се до нагласите на учителите към децата със специални образователни потребности в условията на приобщаващото образование. Основните приноси включват:

1. Получени са данни за това, че учителите по принцип имат положително отношение към включването на ученици със специални образователни потребности особено по отношение на насърчаването на социални умения и приемането в ученическия клас.

2. Получени са потвърдителни данни относно предизвикателствата пред учителите при прилагането на успешното приобщаване, като неподходяща инфраструктура, недостатъчна подготовка и липса на специализирана подкрепа.

3. Емпиричните данни дават основание за това, да се заложат допълнителни обучения на учителите, свързани с по-добро разпределение на времето и подкрепа от образователните и консултативните центрове с цел по-ефективно прилагане на приобщаващи практики.

4. Изследването предоставя доказателства за готовността и способността на учителите да прилагат диференцирано обучение, макар че възрастта и професионалният опит оказват значително влияние върху ефективността при прилагането на тези стратегии.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта.

Публикациите, които отразяват резултатите от дисертацията са общо четири. Две от тях са на английски език и две – на български език. В съдържателно отношение те са посветени на теми от дисертационното изследване.

7. Автореферат

Авторефератът отразява съдържанието и основните резултати в дисертацията и е изпълнен според изискванията на съответните правилници.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръките са свързани с бъдещо разширяване на изучаването на проблема за нагласите на учителите към децата със специални образователни потребности с цел вземане на решение за подобряване на благосъстоянието и психическото здраве на учениците с увреждания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, пос-

тигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор'* на Анна Панайотис Цацарели в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

07.01.2026 г.

Изготвил становището: .....

/проф. д-р Кирилка Тагарева/